herpy

WARANY

Kimberley Rock Monitor

Varanus glauerti

Smukły, długonogi waran skalny z regionu Kimberley w północno-zachodniej Australii, z ciemną głową, niebieskoszarymi plamami oczkowymi na grzbiecie i ogonem w wyraźne czarne i białe pasy. *Varanus glauerti* osiąga tylko 60-80 cm, ale jest wymagający: potrzebuje dużego, ciepłego i wysokiego terrarium ze skalnymi powierzchniami i szczelinami, a hodowca musi mieć doświadczenie z UVB, inkubacją jaj i płochliwymi zwierzętami.

Rodzina: Varanidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**60-80 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-20 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny i skalny**
Środowisko	**Sawanna i tereny skaliste**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**150 × 80 × 100 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**26-32 °C**
Miejsce wygrzewania	**45-55 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**50-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady i kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**3-9 jaj**
Zniesienia w roku	**1-4**
Inkubacja	**104-110 dni** przy 28,5-29,5 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Varanus glauerti to średniej wielkości, gładki i smukły waran o płaskiej głowie, długich nogach i długim, lekko bocznie spłaszczonym ogonie. Głowa, szyja i przednia część ciała są ciemne i pozbawione rysunku. Grzbiet jest niemal czarny, z poprzecznymi rzędami niebieskoszarych plam oczkowych, a ogon ma wyraźne czarne i białe pasy. Zwierzęta z południowej części zasięgu są bardziej żółtawe niż te z północy. Nazwa upamiętnia Ludwiga Glauerta (1879-1963), urodzonego w Wielkiej Brytanii geologa i paleontologa, który wyemigrował do Australii Zachodniej i później został dyrektorem muzeum w Perth.

Gatunek należy do podrodzaju *Odatria*, czyli waranów karłowatych, i jest jednym z kilku gatunków zamieszkujących skały. Dorosłe osobniki mierzą zwykle 60-80 cm łącznie z ogonem, a niektóre są większe. U zwierzęcia o długości 60 cm ciało mierzy od pyska do kloaki tylko około 20 cm, więc mniej więcej dwie trzecie długości przypada na ogon. Płaski pysk i długie nogi pozwalają mu wciskać się w wąskie szczeliny.

Taksonomia wciąż się zmienia. W 2026 roku populacje z północno-zachodniej części Terytorium Północnego opisano jako nowy gatunek, *V. fyfei*, a w obrębie *V. glauerti* występują dwie linie rodowe, wschodnia i zachodnia w Kimberley. Obie linie różnią się także rysunkiem i wielkością. Do której linii należą poszczególne zwierzęta w handlu, rzadko wiadomo.

Temperament jest płochliwy, zwłaszcza w pierwszych miesiącach. Zwierzęta przyzwyczajane do brania na ręce od młodości z czasem stają się spokojne i ciekawskie. Gatunek rzadko gryzie, ale jest szybki i ucieka do każdej szczeliny, jaką znajdzie.

Dorosłe zwierzę może żyć 15-20 lat i przez całe życie potrzebuje dużego terrarium z mocnym grzaniem i UVB, co oznacza koszty prądu i nowych źródeł światła. Wydatki na pokarm są niewielkie, bo zwierzę żywi się głównie owadami, ale opieka i żywe owady karmowe wymagają czasu każdego dnia. Gatunek wciąż jest rzadki w handlu i nie jest czymś, co kupuje się pod wpływem impulsu.

Czytaj więcej: Światło i UVB

Występowanie i środowisko

Varanus glauerti występuje w regionie Kimberley w północnej części Australii Zachodniej, zarówno we wschodniej, jak i w zachodniej części. Miejscem typowym jest Wotjulum w zachodnim Kimberley. Populacje z północno-zachodniej części Terytorium Północnego, wcześniej zaliczane do tego gatunku, opisano w 2026 roku jako blisko spokrewniony *V. fyfei*. Przebieg granicy między obiema liniami rodowymi w środkowym Kimberley nie został jeszcze zbadany. Starsze doniesienia z Timoru nie zostały potwierdzone.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Gatunek żyje w terenie skalistym: na skalnych płytach, zboczach gór, w szczelinach i rumowiskach kamiennych, w klimacie tropikalnym z wyraźną porą deszczową i długą porą suchą. Wspina się po skałach i drzewach, a szczeliny i zagłębienia służą mu jako kryjówki i miejsca nocnego snu. Jest aktywny w dzień i wygrzewa się, zanim wyruszy na polowanie na owady, inne bezkręgowce, małe jaszczurki i jaja jaszczurek.

Pora deszczowa i sucha następują po sobie, a temperatura przez większą część roku jest wysoka. Występują duże różnice między nasłonecznionymi skałami a chłodnymi, zacienionymi szczelinami. Ten gradient terrarium musi odtworzyć.

Hodowla

TERRARIUM

Dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 150 × 80 × 100 cm (długość × szerokość × wysokość). Para najlepiej 190 × 100 × 105 cm. Większe jest lepsze, bo zwierzę się wspina, biega i potrzebuje wyraźnego gradientu temperatury. Drewno lub PVC lepiej trzymają ciepło niż szkło. Młode mogą zaczynać w mniejszym pojemniku o wymiarach około 60 × 40 × 40 cm, maksymalnie po cztery w każdym, i być przenoszone do większych w miarę wzrostu.

Podłoże to warstwa 15 cm lub więcej piasku zmieszanego z ziemią, np. trzy części piasku na jedną część ziemi. Gatunek kopie, a zbyt miękkie podłoże może powodować skręcenia i urazy pazurów, dlatego warto na wierzch położyć warstwę grubszej kory. Przymocuj do ścian płyty korkowe i zbuduj przypominające skały stosy z kamieni i korka z wąskimi szczelinami, w które zwierzę może się wcisnąć. Dodaj wiele gałęzi i pustych rur korkowych na różnych wysokościach. Wszystkie kamienie i gałęzie muszą stać stabilnie, aby nie mogły przewrócić się na zwierzę.

Drzwi muszą być szczelne, bo zwierzę wciśnie się w najmniejszą szparę. Źródła ciepła powinny znajdować się na zewnątrz terrarium lub za siatką ochronną, aby zwierzę nie mogło się poparzyć. Wymieniaj podłoże co najmniej raz w miesiącu.

TEMPERATURA

Varanus glauerti dużo się wygrzewa i potrzebuje gorących miejsc do wygrzewania. Temperatura powierzchni w miejscu wygrzewania, mierzona termometrem na podczerwień, powinna wynosić 45-55 °C. Uzyskuje się ją za pomocą jednej lub kilku mocnych lamp punktowych albo lampy metalohalogenkowej, w zależności od wielkości terrarium. Jeśli zwierzę stale dyszy, jest za gorąco i lampa musi być słabsza lub włączona krócej.

Temperatura tła w dzień wynosi 26-32 °C. Terrarium musi mieć duży gradient, aby zwierzę mogło wybierać między gorącą skałą a chłodną kryjówką. W nocy temperatura spada do 18-22 °C. Nocna temperatura w siedlisku gatunku nie jest udokumentowana, ale odpowiada to klimatowi.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 50-80 %, a dla zwierząt w rozrodzie najlepiej 60-80 %. Dorosłe osobniki zrasza się kilka razy w tygodniu. Młode zrasza się codziennie, bo przy wysokiej wilgotności są bardziej aktywne. Nawilżacz w pomieszczeniu działa lepiej niż automatyczny system zraszania. Przy bardzo suchym powietrzu może pomóc wilgotna kryjówka.

Zawsze stawiaj miskę ze świeżą wodą, wymienianą codziennie. Zwierzę pije z miski i korzysta z wilgoci przy linieniu. Wilgotność nie może być stale wysoka, a podłoże musi mieć możliwość przeschnięcia między zraszaniami.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest dzienny i wymaga mocnego światła UVB (strefa Fergusona 3). Użyj świetlówki UVB lub mocnej żarówki UVB nad miejscem do wygrzewania, o takiej mocy UV, jaką producent podaje dla strefy 3, i wymieniaj ją co pół roku do roku, nawet jeśli nadal świeci. Umieść lampę tak, aby zwierzę mogło zbliżyć się do niej podczas wygrzewania.

Światło powinno być włączone około 12 godzin dziennie. Przed rozrodem od końca października stopniowo skraca się dzień z 12 do 8 godzin, a terrarium utrzymuje się nieco suchsze. Na początku stycznia wydłuża się dzień ponownie do 12 godzin i obficie zrasza terrarium. Wkrótce potem następuje kopulacja.

ŻYWIENIE

Gatunek żywi się głównie owadami. Dorosłe osobniki karmi się 3-4 razy w tygodniu świerszczami, karaczanami dubia, szarańczą i larwami zawisaków, a od czasu do czasu podrośniętą myszą lub noworodkiem szczura. Zwierzęta, które dostają myszy jako podstawę diety, łatwo tyją, więc gryzonie powinny być tylko przysmakiem. Młode karmi się codziennie, osobniki w wieku 1-2 lat co drugi dzień. Owady karmowe powinny być małe i miękkie, bo gatunek ma małe szczęki i nie używa zębów tak intensywnie jak duże warany.

Owady karmowe należy dobrze odżywić przed podaniem i oprószyć wapnem. Raz w tygodniu zamiast tego stosuje się preparat multiwitaminowy z D3. Samice po złożeniu jaj powinny przez pierwsze dni dostawać dodatkowo dużo owadów i myszy. Jako urozmaicenie można podawać jajka na twardo i małe kawałki kurczaka.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest płochliwy i trzeba go powoli przyzwyczajać do brania na ręce. Przez pierwsze tygodnie po przywiezieniu zwierzę powinno mieć spokój. Potem możesz trzymać rękę w terrarium podczas karmienia, pozwolić zwierzęciu do niej podejść i stopniowo podnosić je na krótkie chwile. Zawsze siedź nisko, bo zwierzę jest szybkie i może skoczyć. Chętnie wciska się pod ubrania i meble, więc bierz je na ręce w zamkniętym pomieszczeniu.

Ugryzienia są rzadkie, a gatunek jest mały, więc obrażenia są niewielkie, ale ostre pazury i uderzenia ogonem mogą powodować zadrapania. Nie chwytaj za ogon i podnoś zwierzę wyłącznie pod klatką piersiową. Jak wszystkie gady, warany mogą przenosić salmonellę. Myj ręce po kontakcie ze zwierzęciem i pracach przy terrarium, trzymaj wyposażenie terrarium z dala od kuchni, a małym dzieciom i kobietom w ciąży pozwalaj na kontakt ze zwierzęciem tylko z zachowaniem ostrożności.

Parę można trzymać razem; zwierzęta zwykle się tolerują i często wygrzewają obok siebie. Nie zawsze tak jest, więc bądź przygotowany na ich rozdzielenie. Nie można oczekiwać, że dwa samce będą razem funkcjonować. Obserwuj, czy u słabszego zwierzęcia nie pojawiają się ugryzienia, stres lub brak apetytu.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają większe, wyraźne skupiska kolczastych łusek po obu stronach spodu nasady ogona. U samic są one mniejsze i mniej widoczne. U młodych płeć bywa trudna do określenia i wiele sprzedaje się jako osobniki o nieokreślonej płci. Wiek i masa ciała w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane; pozwól samicom dobrze urosnąć, zanim przeznaczysz je do rozrodu, aby miały rezerwy wapnia.

GODY I KOPULACJA

Samice mogą składać niezapłodnione jaja, a u tego gatunku stwierdzono partenogenezę. U waranów potomstwo z partenogenezy to zawsze samce. Przy krótszych dniach jesienią, a następnie dłuższych dniach i obfitym zraszaniu zwierzęta kopulują pod koniec stycznia. Samiec raz po raz zbliża się do samicy i obmacuje językiem jej ciało, a ona na początku go odrzuca. W końcu go akceptuje i kopulują kilka razy dziennie przez około trzy dni.

W dniach po kopulacji brzuch samicy się powiększa, a ona je znacznie więcej. Zaczyna kopać wszędzie, szukając miejsca na gniazdo.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Zniesienie liczy 3-9 jaj. Samica może złożyć do czterech zniesień z rzędu w jednym sezonie. Samica wygrzewa się przez długi czas i odmawia pokarmu na tydzień przed złożeniem jaj, zwłaszcza przed dużymi zniesieniami. Często wisi pionowo na ścianie. Od kopulacji do złożenia jaj mija około 21 dni, a para kopuluje ponownie mniej więcej tydzień po złożeniu jaj. Samica może być wyczerpana po kilku zniesieniach z rzędu. Dlatego po ostatnim zniesieniu oddziel ją od samca i podawaj jej dodatkowe owady i wapń.

Umieść w terrarium skrzynkę lęgową o wymiarach około 50 × 30 × 35 cm z otworem wejściowym o średnicy około 4 cm w pokrywie i wilgotnym piaskiem zmieszanym z ziemią w proporcji 1:1. Słaba mata grzewcza 7 W pod jednym rogiem utrzymuje w skrzynce około 29 °C. Samica kopie próbne dołki i składa jaja głęboko, więc mogą być trudne do znalezienia, a ona może stać się niespokojna, gdy się je zabiera.

INKUBACJA

Jaja mają około 3 cm długości i ważą 6-7 g. Należy je szybko wyjąć i umieścić do połowy zakopane w wilgotnym perlicie w małym plastikowym pojemniku o pojemności około 4,5 litra. Perlit miesza się z wodą w proporcji nieco poniżej 1:1 wagowo. W temperaturze 28,5-29,5 °C inkubacja trwa 104-110 dni. Pojemnik wietrzy się dwa razy w tygodniu na początku i codziennie pod koniec.

Jaja mogą się zapaść w połowie inkubacji lub dwa tygodnie przed wykluciem. W takim przypadku zakop je głębiej w perlicie, aby wchłonęły wilgoć. Inkubacja jaj tego gatunku uchodzi za trudną i część jaj ginie w pierwszych tygodniach. Gdy jaja zaczynają się wykluwać, młode pozostają w jaju przez około dobę, aby wchłonąć żółtko. Silny zapach amoniaku przy wykluciu sam w sobie nie jest sygnałem ostrzegawczym.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode ważą 2-4 g i mierzą około 9-10 cm, z czego 6-7 cm od pyska do kloaki. Przez około dwa dni pozostają w pojemniku inkubacyjnym, a następnie przenosi się je razem do pojemnika o wymiarach około 60 × 40 × 40 cm, maksymalnie po cztery młode. Przez pierwsze dwa tygodnie jako podłoża używaj ręcznika papierowego, potem zrębków cyprysowych. Zapewnij im stos deseczek pod miejscem do wygrzewania i kryjówkę po chłodnej stronie.

Temperatura wynosi 28-32 °C, z miejscem do wygrzewania o temperaturze powierzchni około 55 °C, i młode mają UVB. Zraszaj codziennie. Młode zaczynają jeść po około tygodniu, najpierw małe świerszcze i posiekane młode myszy, ale są bardzo płochliwe i przez pierwszy miesiąc nie widać, jak jedzą. Potem polują na świerszcze w całym pojemniku. Obserwuj pępek: nienaturalnie zabarwiony brzuch może świadczyć o zapaleniu pępka, które w pierwszych tygodniach może być śmiertelne.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

Zdrowie i częste błędy

V. glauerti jest rzadki w niewoli i niewiele wiadomo o chorobach tego gatunku. Typowe problemy wynikają z warunków utrzymania:

- Zbyt niska temperatura lub zbyt słabe UVB, co prowadzi do słabego apetytu, powolnego wzrostu i chorób kości. Zapewnij gorące miejsce do wygrzewania, mocne UVB i wapń.
- Otyłość, jeśli zwierzę dostaje za dużo myszy. Podstawą diety powinny być owady.
- Problemy ze składaniem jaj i wyczerpanie po wielu zniesieniach, zwłaszcza u samic, które nie dostały wystarczająco dużo wapnia i pokarmu. Oddziel samca od samicy i ogranicz liczbę zniesień.
- Zapalenie pępka i niewchłonięte żółtko u świeżo wyklutych młodych.
- Urazy pazurów i palców, jeśli podłoże jest zbyt miękkie albo gałęzie nie są stabilnie zamocowane.

- Pasożyty. Australia nie zezwala na komercyjny eksport dzikich gadów, więc zwierzęta w handlu pochodzą z hodowli; zarejestrowany międzynarodowy handel żywymi zwierzętami w latach 1975-2005 obejmował tylko 88 osobników. Zwykle oznacza to mniej pasożytów i mniej stresu niż u zwierząt odłowionych z natury, ale badanie kału u weterynarza i tak jest dobrym pomysłem w przypadku nowych zwierząt.

Zdrowe zwierzę jest żwawe, ma pełny ogon i jasne oczy oraz chętnie je. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę dłużej dyszy, traci na wadze, nie je lub ma obrzęki.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.